

Sygnatura akt VII U 1244/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 13 stycznia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:SSO Małgorzata Kuźniacka-Praszczyk

Protokolant:st. sek. sąd. Marta Jurga

po rozpoznaniu w dniu 30 grudnia 2015 roku w Poznaniu

odwołania H. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w P.

z dnia 14 kwietnia 2015 roku Nr (...) uchylonej decyzją

z dnia 17 września 2015 roku Nr (...)

w sprawie H. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w P.

o emeryturę

zmienia zaskarżone decyzje w całości i przyznaje odwołującej H. S. prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach poczynając od dnia 1 marca 2015 roku.

SSO Małgorzata Kuźniacka-Praszczyk

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 kwietnia 2015 r. (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. odmówił H. S. prawa do emerytury, gdyż na dzień 1 stycznia 1999 r. posiadała ona jedynie 8 lat i 7 miesięcy okresów pracy w szczególnych warunkach (w ramach zatrudnienia od 2 maja 1980 r. do 30 listopada 1988 r.), zamiast wymaganych co najmniej 15 lat. Organ rentowy podał, że nie uwzględnił ubezpieczonej do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od 22 sierpnia 1974 r. do 31 lipca 1979 r. w Zakładach (...) oraz okresu zatrudnienia od 5 maja 1989 r. do 30 września 1994 r. w (...) sp. z o.o., ponieważ na podstawie przedłożonej dokumentacji nie można ustalić charakteru pracy ubezpieczonej w tych okresach. Jednocześnie, w postępowaniu przed organem rentowym zeznania świadków nie mogą stanowić środka dowodowego na potwierdzenie okresów pracy w szczególnych warunkach. Jako podstawę prawną decyzji ZUS wskazał przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zm.).

H. S. w ustawowym trybie i terminie odwołała się od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie prawa do emerytury. Odwołująca podała, że w okresach nieuwzględnionych przez ZUS pracowała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasową argumentację.

Sprawa z odwołania od decyzji z dnia 14 kwietnia 2015 r. została zarejestrowana w tut. Sądzie pod sygn. akt VII U 1244/15.

W związku z przedłożeniem przez odwołującą dodatkowej dokumentacji, ZUS I Oddział w P., po ponownym rozpatrzeniu sprawy, decyzją z dnia 17 września 2015 r. (...) odmówił odwołującej prawa do emerytury, gdyż na dzień 1 stycznia 1999 r. posiadała ona jedynie 9 lat okresów pracy w szczególnych warunkach (w ramach zatrudnienia od 2 maja 1980 r. do 30 listopada 1988 r. i od 1 grudnia 1988 r. do 30 kwietnia 1989 r.), zamiast wymaganych co najmniej 15 lat. Organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonej do stażu pracy w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia nieuwzględnionych już w decyzji z dnia 14 kwietnia 2015 r. Jednocześnie, organ rentowy uchylił decyzję z dnia 14 kwietnia 2015 r. Jako podstawę prawną decyzji ZUS wskazał przepisy w/w aktów prawnych.

H. S. w ustawowym trybie i terminie odwołała się również od decyzji z dnia 17 września 2015 r., wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie prawa do emerytury. Odwołująca ponownie podała, że w okresach zakwestionowanych przez ZUS pracowała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasową argumentację.

Sprawa z odwołania od decyzji z dnia 17 września 2015 r. została zarejestrowana w tut. Sądzie pod sygn. akt VII U 2787/15.

Zarządzeniem z dnia 17 listopada 2015 r. przewodnicząca połączyła sprawę VII U 2787/15 do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą VII U 1244/15.

Na rozprawie w dniu 2 września 2015 r. odwołująca podała, że w okresie zatrudnienia w spółce (...) pracowała w szczególnych warunkach jedynie do dnia 28 lutego 1991 r.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

H. S. urodziła się w dniu (...) i nie ma wyuczonego zawodu.

Na dzień 1 stycznia 1999 r. odwołująca posiadała 24 lata, 3 miesiące i 24 dni okresów składkowych i nieskładkowych (bezsporne), w tym pracowała w szczególnych warunkach w okresach:

- od 22 sierpnia 1974 r. do 31 lipca 1979 r. w Zakładach (...) we W. na stanowisku prasera tworzyw sztucznych,
- od 2 maja 1980 r. do 30 kwietnia 1989 r. w (...) Kombinacie Budowlanym w P. na stanowiskach referenta-kontrolera jakości produkcji i od dnia 1 grudnia 1988 r. operatora elektronicznych monitorów ekranowych (bezsporne),
- od 2 maja 1989 r. do 28 lutego 1991 r. w (...) sp. z o.o. w P. na stanowisku operatora (...).

W Zakładach (...) we W. odwołująca była zatrudniona na podstawie stosunku pracy w okresie od 22 sierpnia 1974 r. do 23 kwietnia 1980 r. Odwołująca została przyjęta na stanowisko prasera tworzyw sztucznych i pracowała w wydziale, w którym produkowane były obudowy do głośników, mikrofonów, słuchawek, kolumn. Jako prasera tworzyw sztucznych odwołująca obsługiwała wtryskarki do tworzyw sztucznych, służące do produkcji plastiku – była ich operatorem. Na hali produkcyjnej znajdowały się wtryskarki automatyczne, półautomatyczne i ręczne, a odwołująca obsługiwała każdą z nich, w zależności od przydziału. Odwołująca wsypywała plastikowe granulki do maszyny, które pod wpływem ogrzewania rozpuszczały się, a następnie rozpuszczonym plastikiem zalewała formy, wskutek czego powstawał plastikowy element np. do magnetofonu, radia. Innych czynności niż w/w odwołująca nie wykonywała. Pracę w tym charakterze świadczyła stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (w systemie zmianowym) nieprzerwanie do dnia 31 lipca 1979 r.

W okresie od 1 sierpnia 1979 r. do 23 kwietnia 1980 r. odwołująca przebywała na urlopie bezpłatnym.

W (...) sp. z o.o. w P. odwołująca była zatrudniona na podstawie stosunku pracy w okresie od 2 maja 1989 r. do 30 września 1994 r. Odwołującej powierzono stanowisko operatora stacji przygotowania danych (operatora (...)), a do jej obowiązków należało wykonywanie czynności operatorskich w systemie (...) w ramach przetwarzania poszczególnych systemów informatycznych (w szczególności wprowadzanie danych). W tym zakresie, odwołująca zajmowała się wprowadzaniem danych dotyczących księgowości, płac czy wysyłanych prefabrykatów do w/w systemu komputerowego. Odwołująca pracowała na sprzęcie komputerowym z lat 70-tych – była to praca przy obsłudze elektronicznego monitora ekranowego. To, co zostało wprowadzone do komputera przez odwołującą, było przetwarzane na taśmy i przekazywane na serwery. Pracę w tym charakterze odwołująca świadczyła stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nieprzerwanie do dnia 28 lutego 1991 r. Praca w w/w okresie stanowiła kontynuację pracy, którą odwołująca świadczyła w okresie zatrudnienia w (...) Kombinacie Budowlanym w P. od 1 grudnia 1988 r. do 30 kwietnia 1989 r.

W okresie od 1 marca 1991 r. do 30 września 1994 r. odwołująca pracowała w w/w spółce jako referent ds. administracyjnych - sekretarka.

Odwołująca była członkiem OFE, ale złożyła wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE na dochody budżetu państwa.

W dniu 23 lipca 2011 r. odwołująca ukończyła 55 lat.

W dniu 31 marca 2015 r. odwołująca złożyła wniosek o emeryturę.

W dniu 14 kwietnia 2015 r. organ rentowy wydał pierwszą zaskarżoną decyzję.

W dniu 17 września 2015 r. organ rentowy wydał drugą zaskarżoną decyzję, którą uchylił decyzję z dnia 14 kwietnia 2015 r.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie:

- dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy (k. 17, 19, 32 i 89),
- dokumentów zgromadzonych w aktach ZUS I Oddział w P. (nr (...)),
- zeznań świadków: K. P. (k. 44) i M. P. (k. 45),
- zeznań odwołującej (k. 43-44 w zw. z k. 105).

Zgromadzonym w sprawie dokumentom i kopiom dokumentów Sąd dał w pełni wiarę, gdyż strony ich nie kwestionowały, a nie było podstaw, aby kwestionować je z urzędu.

Zeznania świadków K. P. i M. P. Sąd uznał za w pełni wiarygodne, gdyż były one spójne i logiczne oraz znajdowały potwierdzenie w zgromadzonej dokumentacji. Świadek K. P. zeznawał na okoliczność charakteru pracy odwołującej w Zakładach (...) we W.. Świadek stwierdził, że odwołująca pracowała w w/w zakładzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przy obsłudze wtryskarek do tworzyw sztucznych. Z kolei świadek M. P. zeznawała na okoliczność charakteru pracy odwołującej w spółce (...). Świadek podała, że odwołująca zajmowała się wprowadzaniem danych do komputera. Była to praca przy monitorach ekranowych, w pełnym wymiarze czasu pracy, taka sama jak wykonywana bezpośrednio wcześniej w (...) Kombinacie (...).

Podkreślić należy, że świadkowie pracowali wraz z odwołującą w spornych okresach, stąd też mieli wiedzę na temat charakteru jej pracy.

Zeznaniom odwołującej Sąd dał w pełni wiarę, gdyż były one spójne i logiczne, a nadto znajdowały potwierdzenie w zgromadzonej dokumentacji i w zeznaniach świadków. Odwołująca wskazała na jakich stanowiskach pracowała w spornych okresach i na czym polegały obowiązki pracownicze, które wykonywała.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

W myśl art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. 2013 r., poz. 1440 ze zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. (tak jak odwołująca) przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Przepis art. 184 ust. 2 ustawy stanowi, iż emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepis art. 27 ustawy przewiduje 20-letni okres składkowy i nieskładkowy dla kobiet.

Szczegółowe warunki przyznania prawa do wcześniejszej emerytury określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zm.), które zachowuje moc obowiązującą również pod rządami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W myśl § 2 ust. 1 rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Z kolei zgodnie § 2 ust. 2 rozporządzenia, w/w okresy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach (...) lub w świadectwie pracy.

Stosownie do § 4 rozporządzenia, pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki – osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia (zgodnie z § 3 rozporządzenia – 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn), w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W stanowiącym załącznik do w/w rozporządzenia wykazie A, w dziale IV „W chemii” pod poz. 17 jako pracę w szczególnych warunkach wymieniono produkcję i przetwórstwo żywic i tworzyw sztucznych oraz produkcję surowców, półproduktów i środków pomocniczych stosowanych do ich produkcji i przetwórstwa, produkcja wosków i woskoli. Z kolei w dziale XIV „Prace różne” poz. 5 wykazu A do prac w szczególnych warunkach zaliczono prace szczególnie obciążające narząd wzroku i wymagające precyzyjnego widzenia - w kartografii, montażu mikroelementów wymagającego posługiwania się przyrządami optycznymi oraz przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych.

W sprawie bezsporne było, że H. S. ukończyła 55 lat (ur. (...)), posiada wymagany okres składkowy i nieskładkowy oraz że jako członek OFE złożyła wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE na dochody budżetu państwa. Bezsporne było ponadto, że odwołująca pracowała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach w okresie od 2 maja 1980 r. do 30 kwietnia 1989 r. (tj. przez 9 lat) w (...) Kombinacie Budowlanym w P., w tym od dnia 1 grudnia 1988 r. na stanowisku operatora elektronicznych monitorów ekranowych.

Kwestią sporną pozostawało natomiast, czy odwołująca pracowała w szczególnych warunkach także w okresach od 22 sierpnia 1974 r. do 31 lipca 1979 r. w Zakładach (...) we W. oraz od 2 maja 1989 r. do 28 lutego 1991 r. w (...) sp. z o.o. w P., a w konsekwencji, czy na dzień 1 stycznia 1999 r. posiadała co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Odnosząc się do powyższego, wskazać należy, że wykonywanie pracy w szczególnych warunkach (...) może być udowodnione wszystkimi dostępnymi środkami dowodowymi (wyrok SN z dnia 8 grudnia 1998 r., II UKN 357/98), w tym zwłaszcza dokumentami z osobowych akt pracowniczych, zeznaniami świadków, wyjaśnieniami stron (wyrok SA w Katowicach z dnia 2 sierpnia 2012 r. III AUa 2677/11). Jednocześnie, dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy - rzeczywiście wykonywanych zadań pracowniczych (zob. np. wyrok SA w Białymstoku z dnia 26 września 2012 r., III AUa 488/12).

Poczynione w sprawie ustalenia faktyczne przekonują, że w/w okresy sporne należy w całości zaliczyć odwołującej do stażu pracy w szczególnych warunkach.

W ramach zatrudnienia w Zakładach (...) od 22 sierpnia 1974 r. do 31 lipca 1979 r. odwołująca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała pracę, o której mowa w dziale IV poz. 17 wykazu A. Wskazuje na to zgromadzona w sprawie dokumentacja (k. 17), z której wynika, że odwołująca pracowała wówczas jako praser tworzyw sztucznych, a także zeznania świadka K. P., który wskazał, że odwołująca w w/w zakładzie zajmowała się obsługą wtryskarki do tworzyw sztucznych. Z dowodów tych jednoznacznie wynika, że odwołująca pracowała w powyższym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Z kolei w ramach zatrudnienia w (...) sp. z o.o. w P. od 2 maja 1989 r. do 28 lutego 1991 r. odwołująca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała pracę, o której mowa w dziale XIV poz. 5 wykazu A (praca przy obsłudze elektronicznego monitora ekranowego). Przekonuje o tym dokumentacja pracownicza odwołującej (k. 32), z której wynika, że pracowała ona w w/w spółce jako operator stacji przygotowania danych – operator (...), zajmując się wprowadzaniem danych do komputera, a nadto zeznania świadka M. P., która fakt pracy odwołującej w tym charakterze potwierdziła. Praca odwołującej w okresie od 2 maja 1989 r. do 28 lutego 1991 r. stanowiła kontynuację jej pracy w okresie od 1 grudnia 1988 r. do 30 kwietnia 1989 r. w (...) Kombinacie Budowlanym, która została uznana przez ZUS za pracę w szczególnych warunkach.

Podkreślić należy, że dowodów, na podstawie których Sąd poczynił w/w ustalenia organ rentowy nie kwestionował. Świadkowie pracowali w spornych okresach wraz z odwołującą, stąd też mieli wiedzę na temat charakteru jej pracy.

W tym stanie rzeczy, odwołująca na dzień 1 stycznia 1999 r. posiadała ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach (bezsporne 9 lat + 4 lata, 11 miesięcy i 10 dni + 1 rok i 10 miesięcy), a więc spełniła wszystkie przesłanki nabycia prawa do emerytury z tego tytułu.

W myśl art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej, prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

W związku z tym, że wniosek o emeryturę odwołująca złożyła w marcu 2015 r., tj. po spełnieniu wszystkich warunków nabycia prawa do emerytury (55 lat odwołująca ukończyła w dniu 23 lipca 2011 r.), Sąd – na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i powołanych przepisów prawa materialnego – zmienił zaskarżone decyzje w całości i przyznał odwołującej prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 1 marca 2015 r., tj. od pierwszego dnia miesiąca złożenia wniosku.

SSO Małgorzata Kuźniacka-Praszczyk